

På Ny Gemenskap möts hemlösa

Den gula villan med sina två annex ligger mitt i industriområdet. Man kan föreställa sig hur det såg ut förr, herrgårdsbyggnaden på kullen, omgiven av grönska och med en fin utsikt. Idag är det inget herrskapsfolk som håller till i Herrgården, utan samhällets mest marginaliserade medborgare och icke-medborgare. Den ideella organisationen Ny Gemenskap har sin verksamhet här, utflyttad från innerstan förra hösten.

Ny Gemenskap startade 1968 med Alternativ Jul som sedan mynnade ut i bildandet av föreningen Ny Gemenskap. Deras vision är ett samhälle där ingen ställs åt sidan, där ingen kallas avvikare och alla accepteras på sina egna villkor. I Herrgården finns i dag ett stödboende för 12 personer och öppet hus sex dagar i veckan, med lunch och gruppaktiviteter.

Innan jag kliver in genom dörren möts jag av flera personer som sitter eller står och röker och samtalar på den stora verandan vid entrén. Därefter kommer jag in i Herrgårdens största rum, matsalen med flera långbord. Rummet är fullt av folk, som äter, spelar schack och samtalar. Ett sorl av röster, vissa lågmälda och andra mer högljudda lägger en ljudridå över borden. De många och stora fönstren gör rummet ljust och man ser ut över en stor trädgård, där det än så länge bara finns en stor gräsmatta. Utöver det stora rummet finns tvättstuga, duschrum och tv-rum.

Personalen och volontärerna är bekymrade, alla besökare har inte fått duscha. Varje person får en kvart, men de som behöver duscha är så många att tiden inte räcker till. Kön skapar irritation, ibland får några gå utan att duscha. Man vill tvätta av sig nattens uteliv som hemlös och få byta kläder. Det blir mycket kläder, tvättmaskinerna går hela dagarna. Maten – en måltid kostar 15 kronor – räcker alltid till alla. De flesta besökarna är män, men här finns också kvinnor. I teverummet sitter några och sover medan teven står

på. Trötta efter en lång natt på stan. De besökande vill ha sängar, men Ny Gemenskap har sagt nej, det finns det ingen plats. I en hall finns två datorer, där sitter nästan alltid rumänerna och de är många. Det finns många hemlösa EU-medborgare i Stockholm och det ser ut som att just rumänerna sökt sig till Ny Gemenskap, här finns numera två rumäner som hjälper personalen med att tolka och i övrigt hjälpa gruppen. På söndagar kommer en stor grupp romer som också behöver få hjälp med sina basala behov av mat, att kunna tvätta sig, att få kläder och få sova, som är centrala för den växande skaran av besökare, både från Sverige och andra EU-länder. Att allt fler söker sig hit gör att tidsscheman spräcks och att personalen får trixa och tänja på sig själva för att få det att gå runt. Alla besökare är kanske inte heller så förstående, om de har en dålig dag.

De nya hemlösa – Vems ansvar?

Hemlösheten har idag bytt skepnad. Förr mötte man personer med grava missbruksproblem, arbetslösa och med psykisk ohälsa, ofta i en kombination. De flesta hade kontakt med socialtjänsten. Idag dominerar EU-medborgarna bilden av hur hemlösheten ser ut i Stockholm. Några är papperslösa, andra har rest runt i Europa för att få arbete eller till slut tigga för att överleva. Många av de "gamla" hemlösa har idag fått tillgång till lågtröskelboende, som hjälpt många från livet som uteliggare. De nya som tillkommit är oftast EU-medborgare, vilket märks i många frivilligverksamheter. För denna grupp spelar socialtjänsten en mindre roll. Tidigare fanns ett samarbete mellan socialtjänsten och frivilligorganisationerna, men socialtjänsten är mindre engagerade i EU-medborgarnas möjlighet att få ett bättre liv, inte av ovilja utan av de regler och förutsättningar som styr arbetet. I Stockholms stad har en lösning ofta varit en biljett till hemlandet, men dessa personer är ofta tillbaka redan efter ett par dagar. Hur myndigheterna ska förhålla sig och vilket ansvar som åligger dem när det gäller den växande skaran av fattiga människor

från Europa måste tydliggöras. Under tiden gör personalen och volontärerna på Ny Gemenskap ett både viktigt och uppoffrande arbete.

Claudette Skilving

Medlem i styrelsen för Ny Gemenskap

Fd chef för Enheten för hemlösa